

Uniwersytet Medyczny w Łodzi
Zakład Chemii Biomolekularnej

ul. Mazowiecka 6/8, 92-215 Łódź; tel. +4842 272 5706; fax +4842 272 5694

Prof. dr hab. n. med. Anna Janecka

Łódź, 25.10.2017

OCENA

dorobku naukowego i rozprawy habilitacyjnej dr Aliny Kęпки
pt. „Znaczenie diagnostyczne i kliniczne karnityny i jej estrów w wybranych jednostkach
chorobowych u dorosłych i dzieci”

Przesłane mi do oceny materiały są kompletne, zawierają publikacje będące podstawą do ubiegania się o stopień doktora habilitowanego, autoreferat w języku polskim i angielskim, wykazy osiągnięć w pracy naukowej i organizacyjnej oraz omówienie wybranego cyklu publikacji.

Dołączone są również oświadczenia współautorów publikacji będących podstawą rozprawy habilitacyjnej. Liczba współautorów w wymienionych pracach waha się od 3 do 9.

Pani dr Alina Kęпка ukończyła Wydział Farmacji Akademii Medycznej w Białymstoku, gdzie w roku 1988 obroniła pracę magisterską zatytułowaną „Optymalne warunki izolacji kolagenów skóry”, wykonaną pod kierunkiem prof. dr hab. n. med. E. Bańkowskiego.

Stopień doktora nauk medycznych w zakresie biologii medycznej uzyskała na tej samej uczelni w 2003 roku, na podstawie rozprawy doktorskiej zatytułowanej „Ocena przydatności oznaczania fruktozo-1,6-bisfosfatazy w moczu jako markera uszkodzenia cewek nerkowych bliższych”. Promotorem pracy był prof. dr hab. n. med. Krzysztof Zwierz.

W roku 2006 uzyskała dyplom specjalisty I^o z analityki klinicznej, a w 2009 r z laboratoryjnej diagnostyki medycznej.

Z podanych przez Kandydatkę danych nie wynika, czy i gdzie pracowała od czasu ukończenia studiów w 1988 r do roku 1994, kiedy to podjęła pracę w Instytucie Kardiologii w Warszawie (nie wiadomo w jakim szpitalu).

Od 1997 roku dr Kęпка jest zatrudniona w Instytucie "Pomnik - Centrum Zdrowia Dziecka" w Warszawie, gdzie pracowała w kilku zakładach, obecnie od 2016 roku - w Zakładzie Biochemii, Radioimmunologii i Medycyny Doświadczalnej.

Ocena dorobku naukowego i dydaktycznego

Na dorobek dr Kęпки składa się 37 prac oryginalnych o łącznej punktacji zaledwie 26,391 IF oraz 18 prac poglądowych (IF= 12,098), włączając w to prace będące tematem rozprawy habilitacyjnej. Z liczb tych wynika, że duża część prac była opublikowana w czasopiśmie o zasięgu lokalnym, nie posiadających współczynnika wpływu. Prace opublikowane w

czasopismach z bazy Journal Citation Reports to 21 prac oryginalnych i 5 poglądowych. Ponadto kandydatka jest współautorką 1 podręcznika, 9 rozdziałów w podręcznikach i 40 doniesień na konferencjach zagranicznych i krajowych (mogę się tylko domyślać, że w postaci posterów, ponieważ nie ma wzmianki o doniesieniach ustnych). Dodatkowo dr Kępka podaje, że w swym dorobku ma dwa listy do redakcji (nie wiadomo jakich) o łącznej punktacji 24,933 IF! W tym miejscu przydałoby się jakieś wyjaśnienie.

Od początku swojej pracy w Centrum Zdrowia Dziecka Habilitantka, zgodnie ze swoim wykształceniem, zajmowała się diagnostyką, w tym diagnostyką zaburzeń gospodarki węglowodanowej; fruktozemi, galaktozemi oraz glikogenez. Aktywność zawodowa polegała na oznaczaniu różnych substancji w krwi lub moczu, a stosowane do tego metody to chromatografia cienkowarstwowa oraz jonoforeza pilokarpinowa.

Przez szereg lat dr Kępka zajmowała się badaniem aktywności fruktozo-1,6-bisfosfatazy i oznaczała ten enzym w leukocytach krwi u dzieci z wrodzonym defektem enzymatycznym szlaku glukoneogenezy. Następnie Habilitantka opracowała metodę oznaczania fruktozo-1,6-bisfosfatazy w moczu i stosowała ten związek jako marker uszkodzenia kanalików nerkowych. Ta tematyka została przez Habilitantkę wykorzystana do przygotowania rozprawy doktorskiej, a w 5 lat później wyniki badań ukazały się w 2 pracach, w Pol Merk Lek i Clin Chem Lab Med.

Habilitantka stwierdza, że od początku swojej pracy zawodowej była zaangażowana w działalność naukową. Nie można tego jednak zauważyć na podstawie analizy bibliometrycznej Jej dorobku. Przedstawione artykuły publikowane były od 2008 (z wyjątkiem jednej pracy w Polskim Merkuriuszu Lekarskim z 2004 r). Oznacza to, że Habilitantka nie podjęła działalności publikacyjnej przed doktoratem, a dopiero 5 lat po uzyskaniu stopnia doktora. Wyraźnie wzrostowy trend w publikowaniu prac zauważyć można od 2015 r. Ogólnie dr Kępka była pierwszym autorem w zaledwie 8 pracach oryginalnych, dwóch z lat 2008 i 2009 dotyczących aktywności fruktozo-1,6-bisfosfatazy, co było tematyką jej pracy doktorskiej oraz 6 prac stanowiących podstawę do ubiegania się o stopień dr hab. Nie wydaje się to dużą ilością jak na 14-letni okres po doktoracie.

Całkowita ilość cytowań prac Habilitantki (włącznie z samo-cytowaniami) wynosi 216, a indeks Hirscha 9. Natomiast liczba cytowań bez autocytowań, której Habilitantka nie podała, wynosi tylko 82, a indeks Hirscha wyliczony z wyłączeniem autocytowań wynosi 5. Liczba cytowań prac włączonych do rozprawy habilitacyjnej bez autocytowań wynosi 4, według bazy Scopus.

Całościowo rozpatrywany dorobek naukowy dr Kępki uważam za stosunkowo niewielki w kontekście wymagań habilitacyjnych. W działalności naukowej Habilitantki zabrakło dłuższego stażu podoktorskiego w dobrym ośrodku naukowym zagranicznym lub krajowym, który moim zdaniem stanowi ważny element rozwoju pracownika naukowego. Poszerza jego wiedzę, horyzonty myślowe oraz pozwala na zdobycie nowych umiejętności. Jedyne staż zagraniczny to 1-miesięczne stypendium naukowe w Laboratorium Chemii Fizjologicznej w Brukseli w 2004 r. Trudno więc określić czy i jak dr Kępka adaptuje się do pracy w innych instytucjach niż macierzysta, a w szczególności w ośrodkach zagranicznych. Dwu-trzy-

tygodniowe staże kierunkowe w różnych szpitalach w Warszawie trudno zaliczyć do staży naukowych.

Niejasny jest stopień udziału Habilitantki w dyseminacji uzyskanych wyników poza działalnością publikacyjną. W przedstawionym wniosku habilitacyjnym zamieszczony jest spis konferencji naukowych z udziałem Habilitantki. Patrząc na tematykę wymienionych sympozjów widać, że jest ona całkowicie niespójna i niezwiązana z tematyką pracy habilitacyjnej. Trudno więc przypuszczać, aby na zjazdach o zupełnie innej tematyce prezentowane były wyniki badań Habilitantki. Poza tym nie jest określone, czy dr Kępka aktywnie uczestniczyła w tych konferencjach i czy kiedykolwiek wygłosiła ustne doniesienie.

Dr Kępka nie pełniła też roli kierownika projektów naukowych, a nawet nie była wykonawcą w żadnym grantie NCN, a więc w swojej dotychczasowej karierze nie zajmowała się zdobywaniem funduszy na badania.

Ze względu na fakt, że dr Kępka nie pracuje na uniwersytecie tylko jest zatrudniona w Centrum Zdrowia Dziecka, nie miała możliwości wykazania się w pracy dydaktycznej i nie sprawowała też opieki naukowej nad lekarzami w toku specjalizacji ani doktorantami w charakterze promotora pomocniczego. Do Jej osiągnięć dydaktycznych zaliczyć można udział w wydaniu skryptu "Zarys biochemii dla studentów kosmetologii", wydanego przez Państwową Wyższą Szkołę Informatyki i Przedsiębiorczości w Łomży, w którym jest jednym z pięciu współautorów i jednym z dwóch redaktorów.

Ocena monotematycznego cyklu publikacji „Znaczenie diagnostyczne i kliniczne karnityny i jej estrów w wybranych jednostkach chorobowych u dorosłych i dzieci”

Przedstawiony jako osiągnięcie cykl publikacji jest zbiorem ośmiu artykułów naukowych, w tym sześciu prac oryginalnych i dwóch poglądowych. Jednakże zgodnie z rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 1 września 2011 r. w sprawie kryteriów oceny osiągnięć osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego praca oryginalna opublikowana w *Progress in Health Sciences* i praca poglądowa z *Medycyny Wieku Rozwojowego* nie powinny być brane pod uwagę jako niepublikowane w czasopiśmie z bazy *Journal Citation Reports*. W związku z tym do cyklu publikacji przedstawionych jako osiągnięcie można zaliczyć pięć prac oryginalnych i jedną poglądową, o łącznym IF=5,552. Habilitantka jest pierwszym autorem we wszystkich tych pracach. Wszystkie prace są wieloautorskie, a oświadczenia współautorów są załączone.

Głównym przedmiotem zainteresowań badawczych dr Kępki w ostatnich latach jest oznaczanie poziomu karnityny i jej estrów w osoczu oraz moczu u różnych grup pacjentów. Ta tematyka stała się podstawą pracy habilitacyjnej, we wszystkich pracach oryginalnych podstawę stanowiło oznaczenie poziomu karnityny wolnej i całkowitej w osoczu lub w moczu, ogólnie znaną metodą spektrofotometryczną. W poszczególnych pracach poziom karnityny był oznaczany u różnych podmiotów: u alkoholików po przewlekłym zatruciu alkoholem (31 przypadków, praca nr 2), u alkoholików po 49-dniowej abstynencji (32 przypadki, praca nr 6), u dzieci z mukowiscydozą (15 przypadków, praca nr 3), u dzieci i

młodzięży z nadciśnieniem (112 przypadków, praca nr 5), u pacjentów z boreliozą (48 przypadków, praca nr 7) i z wirusowym odkleszczowym zapaleniem mózgu (14 przypadków, praca nr 8). W tej ostatniej pracy oprócz metody spektrofotometrycznej oznaczania karnityny wykonywany był również test ELISA w celu oznaczenia przeciwciał IgM i IgG.

Wszystkie włączone do cyklu prace opierają się więc na standardowym oznaczaniu karnityny w osoczu lub w moczu. Nie jest podane kto te oznaczenia wykonywał. Ilość przypadków analizowanych w pracach jest bardzo mała, a otrzymane odchylenia standardowe są bardzo wysokie, co budzi pewne wątpliwości co do poprawności wyciąganych wniosków. Zapewne zdając sobie z tego sprawę dr Kępka napisała w podsumowaniu, że "niektóre wyniki moich badań traktuję jako pilotażowe, które wymagają potwierdzenia w wielośrodkowych badaniach klinicznych".

Z sześciu prac oryginalnych zaliczonych w skład osiągnięcia pięć zostało opublikowanych w czasopismach o IF od 0.633 do 1,211. Za naiwność można uznać włączenie do rozprawy habilitacyjnej jako wyróżnień prac Habilitantki, maili od redakcji komercyjnych czasopism i organizatorów zjazdów (załączniki 7-9), którzy poszukują chętnych do publikowania w ich wysoko płatnych pismach i zapraszają do wzięcia udziału w konferencjach, gdzie każdy uczestnik płaci wysokie wpisowe.

WNIOSEK KOŃCOWY

Podsumowując analizę cyklu prac zgłoszonych jako podstawa do ubiegania się o stopień doktora habilitowanego oraz dorobku naukowego dr Aliny Kępki uważam, że sumaryczny współczynnik wpływu prac przedstawionych jako osiągnięcie jest niski, a całkowity dorobek niewystarczający. Cykl publikacji jest wprawdzie monotematyczny, a dr Kępka jest pierwszym autorem we wszystkich pracach tego cyklu, ale wszystkie prace opierają się na wynikach otrzymanych przy użyciu jednej standardowej metody oznaczania karnityny, tylko w różnych jednostkach chorobowych, a ilość przypadków jest niewystarczająca do wyciągania generalnych wniosków i uznania "oryginalnego wkładu autora w rozwój dyscypliny naukowej".

Dr Kępka nie ma też osiągnięć dydaktycznych ani doświadczenia w staraniach o granty, nie odbyła dłuższego stażu naukowego.

Uważam, że nie zostały spełnione wymogi Ustawy z dnia 14 marca 2003 r o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki z późniejszymi nowelizacjami oraz rozporządzeniami wykonawczymi do wyżej wymienionej ustawy (rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 1 września 2011 r oraz z dnia 26 września 2016 r. w sprawie szczegółowego trybu i warunków przeprowadzania czynności w przewodzie doktorskim, w postępowaniu habilitacyjnym oraz w postępowaniu o nadanie tytułu profesora), dotyczących zarówno osiągnięcia naukowego jak i całkowitego dorobku dr Aliny Kępki.

W związku z powyższym wnioskuję o niedopuszczenie dr Aliny Kępki do dalszych etapów przewodu habilitacyjnego.

